

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: FRP/920/2012/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

349/2013. (XI. 26.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ 2012. november 16-án előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2013. november 26-án megtartott zárt ülésén született állásfoglalását

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k .

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

1) A panaszos a 2012. november 16-án előterjesztett beadványában előadta, hogy 2012. november 11-én 12 óra 30 perckor kilépett a lakcímét képező ingatlanból az édesanyja társaságában, amikor egy rendőrségi gépkocsi állt meg mellettük, és két rendőr szállt ki belőle. A két rendőr bármiféle közlés nélkül hátra helyzetbe bilincselte a panaszos kezeit, majd előállították a panaszost a K. városi Rendőrkapitányságra.

A bilincs levételét és a ruházatátvizsgálatát követően a rendőrök az előállító helyiségben helyezték el. A cipőfűzőjét is elvették, illetve a kapucnis felsőjéből kitepték az összehúzó zsinórt, ezzel megrongálva a ruházatát (a keletkezett kár kb. 5000 Ft.). Ezt követően órákig nem szóltak hozzá, majd végül kihallgatták, és garázdasággal gyanúsították meg. A panaszos nem tett vallomást, mivel nem követett bűncselekményt.

Ezután a rendőrök átadtak neki egy iratot az előállításról, ám az valótlanúságot tartalmaz, mert az előállítás nem az azon feltüntetett időpontban, 14 óra 25 perckor kezdődött, hanem 12 óra 30 perckor, illetve nem a feltüntetett 19 óra 10 perckor, hanem húsz perccel később fejeződött be. A távozását megelőzően átadtak részére még egy nyomtatványt a helyszíni bírság

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

kiszabásáról, amelynek a tartalma olvashatatlan, így azt se tudja a panaszos, hogy mikor és miért szabtak ki vele szemben 50.000 Ft helyszíni bírságot. Megjegyzi a panaszos, hogy ő nem ismerte el semmilyen szabálysértés elkövetését, nem írt alá ilyen tartalmú iratot.

A nyomtatvány szerint az elkövetés helye és ideje, a panaszos lakcíme és aznap 14 óra 20 perc. Miután a panaszos 12 óra 30 perc óta a rendőrségen tartózkodott, így 14 óra 20 perckor sem a lakása előtt, sem máshol nem valósíthatta meg a pénzbírság alapjául szolgáló szabálysértést. Egyidejűleg kézbesítettek részére egy idézést is a nyilvántartásba vétel miatt.

Mindezek alapján kérte a panaszos az ügye vizsgálatát és a kárának megtérítését.

2) A panaszos csatolta az előállításról szóló – általa aláírt – igazolást, ami szerint az előállítására 2012. november 11-én 14 óra 25 perctől 19 óra 10 percre került sor az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja alapján. Az általa megjelölt személy kiértesítése 15 órakor megtörtént.

3) A panaszos csatolta a helyszíni bírság kiszabásáról szóló nyomtatvány másolatát, amelyen gyakorlatilag olvashatatlan a szöveg, ám nem eldönthető, hogy az eredetben is olvashatatlan, vagy pedig csak a szkennelés okozta a minőségromlást. Továbbá csatolta a bírság befizetésére szolgáló csekket másolatban. A panaszos csatolta a gyanúsítottai idézést a bűnügyi nyilvántartásba vételre.

4) A panaszos csatolt továbbá három képet a kapucnis pulóveréről, amelyen a csuklya baloldali részén kb. 15 cm hosszan szét van szakadva a vezetőszinór bújtatója mentén a ruha, illetve a jobboldali részen is van egy kisebb szakadás.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbiak állapíthatók meg.

1) R. R. r. törm. 2013. január 11-én kelt jelentésében előadta, hogy 2012. november 11-én gépkocsizó járőrszolgálatot látott el. 14 óra 10 perckor az ügyeletvezető utasítására megjelent a panaszos lakcímén, mert onnan N. L. bejelentést tett arról, hogy megverték, tetteleg bántalmazták. A helyszínen meghallgatta a bejelentőt a r. törm., aki elmondta, hogy a garázsából indult haza felé, amikor a panaszos az út túloldaláról meglátta, majd felé indult és közben trágár szavakat kiabált neki. Amikor a panaszos odaért, egy korábbi sérelem miatt, ököllel két alkalommal arcon ütötte a bejelentőt és közben trágár szavakat ordított. Ezt követően a rendőr a bejelentőt a Május 1. úton lévő orvosi ügyeletre szállította, ahol I. Sz. r. ftörm-nek átadta, aki a vizsgálat befejezése után a kapitányságra szállította őt. Ezt követően a rendőr a panaszos lakcíméhez ment, ahol a lépcsőház előtt két társával állt a panaszos. Az autóból kiszállva észlelte, hogy a panaszos félmeztelenül, torkaszakadtából artikulálatlan hangon ordít. A panaszos szemmel láthatóan ittas állapotban volt. A panaszost a r. törm. felszólította, hogy cselekményét fejezze be, ne kiabáljon, aminek eleget tett. Ezt követően a rendőr felszólította a személyazonosságának igazolására, aminek szintén eleget tett. A rendőrök a gépkocsinhoz kísérték a panaszost, ahol közölték vele, hogy cselekménye szabálysértés. A szabálysértést a panaszos elismerte, ezért a rendőrök közölték vele, hogy helyszíni bírságot szabnak ki vele szemben, amit elfogadott, a bírságszelvényt aláírta, a csekket elvette. A helyszínbírság kiszabására a lakás előtt került sor. Ezt követően közölte a panaszossal, hogy az N. L. sérelmére elkövetett bűncselekmény miatt előállítják a K. városi

Rendőrkapitányságra, majd előzetes figyelmeztetés után a panaszossal szemben a szökésének megakadályozására bilincset alkalmaztak. A kapitányság előállító helyiség előtti folyosóján felszólította a r. törm. a panaszost arra, hogy ruházatátvizsgálatot fognak rajta foganatosítani, ezért a zsebeiből pakoljon ki, cipőjét fűzze ki, ha van derékszíja, azt is fűzze ki. Amikor észlelte, hogy a pulóveren összehúzó zsinórja van, akkor annak kifűzésére is felszólította. A panaszos agresszív, nem együttműködő magatartást tanúsított, a pulóverének a madzagját szabályszerűen kitepte, de a r. törm nem látta a panaszos ruházatán, hogy emiatt megsérült volna. Ezt követően a ruházatát átvizsgálta, a tárgyakról, amelyek az előállító helyiségben nem lehettek nála, letéti jegyzőkönyvet vett fel, majd a panaszost elhelyezte az előállító helyiségben. A rendkívüli őr feladatokat P. L. r. ftörm. látta el, az intézkedés során végig jelen volt K. A. r. őrm. A panaszos sem az előállítással, sem a kényszerítő eszköz alkalmazásával, sem mással kapcsolatban nem panaszkodott.

2) K. Á. r. őrm. 2013. január 11-én kelt jelentése tartalmában megegyezik R. R. törm. 1) pont alatt ismertetett jelentésével.

3) Az előállítás végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés szerint a panaszost 2012. november 11-én 14 óra 25 perckor a lakcímét képező ingatlan előtt igazoltatták az Rtv. 29. § (1) bekezdés alapján, majd az Rtv. 31. § (1) bekezdése alapján a ruházatát átvizsgálták, majd az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja alapján előállították. A panaszossal szemben az Rtv. 48. § c) pontja alapján bilincset alkalmaztak 14 óra 25 perctől 14 óra 35 percig. Az intézkedés során a panaszosnak sérülése vagy anyagi kára nem keletkezett. Hozzá tartozó kiértékelését a panaszos nem kérte.

Az intézkedés alapjául szolgáló esemény rövid leírásaként rögzíti a jelentés, hogy a panaszost a lakása előtt aznap 14 óra 25 perckor intézkedés alá vonták. Az intézkedés során megállapítást nyert, hogy a panaszos N. L. sérelmére bűncselekményt követett el. A panaszost előzetes figyelmeztetést követően megbilincseltek, és előállították a K. városi Rendőrkapitányságra.

A panaszosnak az Rtv. 33. § alapján az előállítás okáról a tájékoztatót, és az idejéről az igazolást átadták. Az előállító egységben történő elhelyezéssel kapcsolatban a 19/1995 (XII.13.) BM. rendelet 2. § (8)-(9) bekezdése és a 19/1996 (VIII.23.) ORFK utasítás 36/A. pontja alapján a jogairól és kötelezettségeiről szóló írásos tájékoztatást megkapta.

A panaszost 19 óra 10 perckor szabadon bocsátották.

A parancsnoki kivizsgálás és vélemény szerint az intézkedés és a kényszerítőeszköz alkalmazása jogszerű, szakszerű és arányos volt.

A panaszos – aláírásával ellátott nyilatkozata alapján az Rtv. 92-93. § szerinti jogorvoslati tájékoztatást megkapta; a személyi szabadságot korlátozó intézkedéssel, kényszerítő eszköz alkalmazásával szemben panasszal nem élt; az előállítás okáról és várható okáról a szóbeli tájékoztatást megkapta, az előállítás időtartalmáról szóló igazolást kézhez vette; az előállított jogairól és kötelezettségeiről szóló tájékoztatást átvette; élelmezést nem kért; sérülése nem keletkezett, orvosi ellátásban nem részesült.

4) C. J. r. fhdgy 2012. november 12-én kelt feljegyzésében a parancsnoki kivizsgálás alapján megállapította, hogy a kényszerítő eszköz alkalmazása jogszerű, szakszerű és arányos volt. Az alkalmazás sérüléseket nem okozott, így meghallgatásokat nem eszközölt. A kényszerítő eszköz alkalmazásának fennálltak a feltételei.

5) Az előállított, elővezetett személy tájékoztatásáról és élelmezéséről szóló 2012. november 11-én kelt nyilatkozat szerint a panaszos megismerte az előállított, elővezetett személy jogairól, kötelezettségeiről és az előállító helyiség rendjéről szóló tájékoztatót, egészségügyi problémája nincs, élelmezést nem kért.

6) J. Zs. r. tzls. 2013. január 11-én kelt jelentése szerint 2012. november 18-án ügyeletesi szolgálatot látott el, amely alkalmával K. Á. r. őrm. és R. R. r. tőrm. 14 óra 25 perckor előállította a panaszost, akit garázdaság vétsége miatt gyanúsítottként kihallgattak, majd ezt követően 19 óra 10 perckor szabadították. A panaszos az ügyeletes tiszt jelenlétében sem a gyanúsított kihallgatásával, sem a személyes szabadságot korlátozó intézkedéssel, sem a kényszerítő eszköz alkalmazásával kapcsolatban nem élt panasszal. Továbbá más panaszolt körülményt sem hozott tudomására.

7) P. L. r. ftörm. 2013. január 11-én kelt jelentése szerint 2012. november 11-én rendkívüli őr feladatokat látott el a panaszos vonatkozásában. A panaszost K. Á. r. őrm. és R. R. r. tőrm. 14 óra 25 perckor állította elő, majd a a r. ftörm. forrónyomos kollegája garázdaság vétsége miatt gyanúsítottként hallgatta ki. A panaszos a r. ftörm. jelenlétében sem a gyanúsított kihallgatásával, sem a személyes szabadságot korlátozó intézkedéssel, sem a kényszerítő eszköz alkalmazásával kapcsolatban nem élt panasszal. A letéti tárgyainak elvétele miatt nem panaszkodott, valamint más panaszolt körülményt sem hozott tudomására.

8) H. G. r. ftörm.. 2013. január 11-én kelt jelentése szerint 2012. november 11-én bűnügyi forrónyomos szolgálatot látott el. A r. ftörm. A Btk. 271. § (1) bekezdésbe ütköző és aszerint minősülő garázdaság vétsége miatt gyanúsítottként hallgatta ki a panaszost 18 óra 28 perckor, N. L. kihallgatását követően. A panaszos a gyanúsítás ellen nem élt panasszal, de a vallomástételt megtagadta. A panaszos a jegyzőkönyvet átolvasást követően, az abban foglaltakkal egyetértve, önként a megfelelő helyen aláírásával, valamint a szükséges helyeken kézzel írott szöveggel ellátta.

9) A panaszos gyanúsított kihallgatásáról 2012. november 11-én készült jegyzőkönyv rögzíti, hogy a panaszos kihallgatása 18 óra 28 perckor kezdődött és 18 óra 42 perckor fejeződött be. A panaszos a gyanúsítást megértette, vallomást nem kívánt tenni.

10) N. L. tanú meghallatása során – a tanúkihallgatásáról szóló 2012. november 11-én kelt jegyzőkönyv tanúsága szerint – előadta, hogy 12 éve költözött a jelenlegi lakóhelyére. Amikor oda költözött a panaszos családja már ott lakott, de a panaszos még kisgyerek volt. Teltek az évek, ahogyan korosodott a panaszos, egyre több baj volt vele. a lakóházban mindenkivel összeveszett, mert garázdálkodott és nem hagyja a lakókat nyugodtan pihenni.

A tanú a mai napon a barátaival a Libegőnél lévő garázsánál voltak, ahol együtt dolgoztak. Onnan 13 óra 30 perc körüli időben ment haza gyalog a panaszos a lakásához. A szomszéd ház előtt járt, amikor arra lett figyelmes, hogy a közelben lévő bolt irányából kiabál neki a panaszos. Azt kiabálta, hogy „vamzergeci, leverlek, agyonütlek, kinyírlak”. Ezek után a

panaszos a tanúhoz lépett, közben végig szidalmazta, és trágár szavakkal illette. A tanú erre közölte a panaszossal, hogy hagyja békén, ő ezzel nem foglalkozik. Ekkor a panaszos megállt előtte és egyszer ököllel arcon ütötte. Az ütése a tanút a jobb oldali halántékán találta el. Ettől egy kicsit megtántorodott, de nem esett a földre, az eszméletét sem veszítette el. Utána elsétált mellette, de a panaszos még tovább szidalmazta. A tanú bement a lépcsőházba, felment a lakásába és onnan hívta a rendőröket. Miután a rendőrök kiérkeztek, a tanú elmondta nekik a történetet, majd együtt elmentek az orvoshoz. A panaszos csak egyet ütött, de a tanú véleménye szerint, ha a helyszínen marad, folytatta volna a bántalmazását.

Az esemény az utcán történt, de a tanú nem vett észre járókelőket. A boltnál, ahol napi rendszerességgel italozik a panaszos, voltak még személyek, de azok a panaszos barátai.

Azért mondta a tanúnak a panaszos azt, hogy vamzer, mert a tanú már többször jelezte a rendőrségnek a panaszos viselkedését és ezért ellene több eljárás is indult. A lakóházban nagy részében idősek laknak, akik nem mernek vele szemben fellépni és jelenteni a dolgait, de a tanú cselekedett az ügyben, ezért bántalmazta most a panaszos.

A tanúmeghallgatás 17 óra 6 perctől 17 óra 34 percig tartott.

11) N. L. tanú meghallgatása során – a tanúkihallgatásáról szóló 2012. december 5-én kelt jegyzőkönyv tanúsága szerint – annyiban módosította a korábbi vallomását, hogy nem csak az arcát érte ütés, hanem a vállát is, de az kisebb erejű volt, mert csak súrolta, mivel éppen elfordult. Ez az ütés nem is hagyott nyomot.

12) A rendőrség megküldte az ügyeleti eseménynapló releváns részeit. Ez rögzíti, hogy a 2012. november 11-én ismeretlen tettes ellen feljelentést tettek, mivel aznap 13 óra 50 perckor N. L.-t a lakcíme előtt ingatlanlanc arcon ütötte egy személy, aki közben kiabált és agresszívan fenyegette. Az ügyben előállították a panaszost.

13) A 2012. november 11-én 14 óra 45 perckor felvett látlelet szerint a N. L. jobb oldali arcfelén egy 3x3 cm-es ütésből eredő piros folt látható. A sérülés ellátást nem igényel, 8 napon belül gyógyuló.

14) A rendőrség megküldte a helyszíni bírság kiszabásáról szóló nyomtatványt, amelyen 50.000 Ft helyszíni bírságot szabtak ki a panaszossal szemben a Szabs. tv. 195. § alapján, mivel közterületen indokolatlanul kiabált. A panaszos aláírta a nyomtatványt, ezzel elismerte a szabálysértést.

III.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) rendelkezéseire – a panaszos kifogásaival összefüggésben az alábbi megállapításra jutott.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedés érintette a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye a II. cikkében foglalt emberi méltósághoz,

illetve az abból levezetett testi integritáshoz, a IV. cikkében foglalt személyi szabadsághoz, valamint a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát, az alábbiak szerint.

1) A Testület először azt vizsgálta, hogy kiterjed-e a panasz valamennyi részére a hatásköre.

A panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése értelmében akinek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása alapvető jogát sértette – választása szerint – panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálják el.

E rendelkezés alapján a Testület hatáskörébe kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások tartoznak, amelyek az Rtv. felsorolt fejezeteinek alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

- a rendőri tevékenység általános elveinek és szabályainak érvényesülése (különösen: intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség stb.),
- a rendőri intézkedések vagy azok elmulasztása (különösen: igazoltatás, ruházat-, csomag-, jármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, közlekedésrendészeti intézkedés stb.),
- a kényszerítő eszközök törvényes alkalmazása (különösen: testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás stb.),

tekintetében van hatásköre eljárni és az adott intézkedést, cselekményt, vagy mulasztást vizsgálni abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

a) A kártérítés általános szabályait a Polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 339. § szabályozza, ami szerint aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentessül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

A nyomozó hatóság, az ügyészség és a bíróság által közhatalmi jogkörben okozott károk megtérítésének szabályait a Ptk. 349. §-a szabályozza. Eszerint az okozott kárért a felelősséget csak akkor lehet megállapítani, ha a kár rendes jogorvoslattal nem volt elhárítható, illetőleg a károsult a kár elhárítására alkalmas rendes jogorvoslati lehetőségeket igénybe vette.

Az ilyen jellegű kártérítési igény elbírálása a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 1. § és 3. §-a alapján a polgári bíróság hatáskörébe tartozik, ám peresítéséhez szükséges, hogy a károsult a büntetőeljárásban rendelkezésre álló valamennyi jogorvoslati lehetőséget kimerítse.

A kártérítési igény elbírálására tehát a fentiek alapján a Testületnek szintén nincs hatásköre.

b) A panaszos sérelmezte, hogy kapott egy nyomtatványt helyszíni bírság kiszabásáról és egy csekket, de ő ilyen tartalmú nyilatkozatot nem tett. Nem is tehetett, mert az azon megjelölt időpontban és helyszínen nem lehetett ott, mivel akkor már közel két órája a rendőrkapitányságon tartózkodott. Sérelmezte, hogy a nyomtatvány olvashatatlan, így nem tudja, hogy miért és mikor szabták ki a bírságot.

A rendőrség szabálysértési hatóságként végzett tevékenységét a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (továbbiakban: Szabs. tv.) rendelkezései szabályozzák. A szabálysértési hatóság az általa alkalmazott szankcióról, ennek esetleges visszavonásáról vagy megváltoztatásáról a fenti jogszabály keretei között saját hatáskörben dönt.

A fentiekből következik, hogy a Testületnek nincs hatásköre annak megítélésére, hogy a panaszos elkövette-e a szabályszegést, illetve a Testület eljárása nem minősül jogorvoslati eljárásnak a helyszíni bírsággal szemben, így nincs jogosultsága a Testületnek arra sem, hogy a panaszossal szemben kiszabott helyszíni bírságot felülbírálja.

(Megjegyzi ugyanakkor a Testület, hogy némiképp ellentmond azon panaszosi előadásnak, miszerint nem tudja, hogy milyen cselekmény miatt, mikor és hol szabták ki vele szemben a bírságot az irat olvashatatlansága miatt, hogy a következő mondatában kihangsúlyozza, hogy az iraton megjelölt helyen és időben nem is lehetett jelen.)

A Testület ugyanakkor vizsgálta a kényszerítő eszköz alkalmazásának, és az előállításnak jogszerűségét, az előállításról kiadott igazolás jogszerűségét.

2) A panaszos előállítása kapcsán az alábbi megállapításokra jutott a Testület.

a) A Testület először azt vizsgálta, hogy megfelelő jogalap birtokában állították-e elő a panaszost a rendőrök.

A panaszos sérelmezte, hogy a rendőrök minden előzetes közlés nélkül megbilincseltek és előállították.

A rendőri jelentések szerint a panaszos előállítására az Rtv. 33. § (2) bekezdése alapján került sor. A N. L. bejelentést tett arról, hogy megverték, tetteleg bántalmazták. Miután a rendőrök meghallgatták a bejelentőt, orvoshoz szállították, és egy másik rendőr felügyeletére bízták, majd a sértett által megjelölt személy lakásához mentek, ahol a lépcsőház előtt két társával állt a panaszos. Az autóból kiszállva észlelték, hogy a szemmel láthatóan ittas panaszos félmeztelenül, torkaszakadtából artikulálatlan hangon ordít. A panaszost a r. törm. felszólította, hogy cselekményét fejezze be, ne kiabáljon, aminek eleget tett. Ezt követően a rendőr felszólította a személyazonosságának igazolására, aminek szintén eleget tett. A rendőrök a gépkocsihoz kísérték a panaszost, ahol közölték vele, hogy cselekménye szabálysértés és ezért helyszíni bírságot szabnak ki vele szemben, amit elfogadott, a bírságszelvényt aláírta, és a csekket elvette. A helyszínbírság kiszabására a lakás előtt került sor. Ezt követően közölte a panaszossal, hogy az N. L. sérelmére elkövetett bűncselekmény miatt elő állítják a K. városi Rendőrkapitányságra, majd előzetes figyelmeztetés után a panaszossal szemben a szökésének megakadályozására bilincset alkalmaztak.

Az Rtv. 33. § (2) bekezdésének b) pontja szerint a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható.

A Btk. 170. § (1)-(2) bekezdése szerint a könnyű testi sértés vétségét követi el az, aki más testi épségét vagy egészségét sérti, ha a sérülés vagy a betegség nyolc napon belül gyógyul. Ha pedig a testi sértéssel okozott sérülés vagy betegség nyolc napon túl gyógyul, az elkövető a súlyos testi sértés büntetést követi el.

A Btk. 271. § (1) bekezdése szerint aki olyan kihívóan közösségellenes, erőszakos magatartást tanúsít, amely alkalmas arra, hogy másokban megbotránkozást vagy riadalmat keltsen, ha súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg, a garázdaság vétségét követi el.

Ezen a ponton a Testület fontosnak tartja, hogy utaljon töretlen gyakorlatára, amely szerint az intézkedés alapjául szolgáló jogellenes cselekmény – akár szabálysértés, akár bűncselekmény – tényállásszerűségét kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálhatja. Az Rtv.-ben rögzített hatásköri szabályok szerint ugyanis a Testület nem veheti át a büntetőügyben eljáró, illetőleg a szabálysértési hatóságok szerepét, azonban ha nem végezne el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló cselekmény értékelését – olyan esetekben, amikor a rendőrség az intézkedés alapjaként bűncselekmény vagy szabálysértés gyanújára hivatkozik –, az alapjog-korlátozás vizsgálata üresedne ki. A fentiek alapján olyan esetekben, amikor a rendőrség valamely intézkedést vagy intézkedés-sorozatot azzal indokol, hogy azt az érintett által vélhetően elkövetett bűncselekmény vagy szabálysértés alapozta meg, a Testület azt vizsgálja (az érintett vétkességének kérdésében való állásfoglalás nélkül), hogy a bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetésének az adott intézkedéshez szükséges fokú gyanúja fennállt-e.

A jelen esetben a helyszíni meghallgatások mind arra mutattak, hogy a panaszos hangos kiabálást követően az utcán tetteleg bántalmazta a bejelentőt, aki ettől sérüléseket szenvedett. Mindezek alapján a Testület álláspontja szerint a panaszossal szemben fennállt a bűncselekmény elkövetésének gyanúja miatti előállításhoz szükséges mértékű egyszerű gyanú.

A Testület megállapította, hogy a panaszos előállítására kellő jogalap birtokában került sor.

b) Mivel a Testület az előállítás jogalapját megfelelőnek találta, a továbbiakban azt vizsgálta, hogy az intézkedés megfelelt-e az arányosság követelményének. Az Rtv. 15. §-a szerint ugyanis a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

Az Rtv. 33. § (2) bekezdése funkcióját tekintve a rendőri mérlegelésnek ad teret. A bekezdés imént idézett b) pontja lehetőséget biztosít az intézkedő rendőr számára az előállítás foganatosítására, ugyanakkor – ellentétben az ugyanezen szakasz (1) bekezdésében felsorolt esetekkel – nem teszi azt kötelezővé. Azonban a mérlegelés lehetősége sem korlátlan – a Testület töretlen gyakorlata szerint a mérlegelés akkor állja ki a jogszerűség próbáját, ha az megfelel az Rtv. 15. §-ában rögzített arányossági kritériumnak, tehát nem okoz olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. A fentiekből kiindulva, a jogalap megléte önmagában nem teszi a rendőri intézkedést jogszerűvé. Amennyiben az arányosság követelménye nem érvényesül, úgy a megfelelő jogalap megléte mellett is jogszerűtlenné válik az intézkedés.

Az arányosság megítélésekor a Testületnek azt kellett figyelembe vennie, hogy volt-e az előállításnak olyan célja, amely csak a szabadság korlátozásával volt elérhető.

A Testület erre a kérdésre igenlő választ adott. A panaszost a helyszínen rendelkezésre álló adatok alapján állították elő, mint bűncselekmény (testi sértés, illetve garázdaság)

elkövetésének feltételezett elkövetőjét, miközben a sértettet/bejelentőt az orvosi vizsgálatát követően szintén a kapitányságra szállították, ezért további intézkedések, tanúkihallgatások és szembesítések lefolytatása érdekében (különös figyelemmel az időmúlásának az előadásokra tett esetleges hatására) szükséges volt a jelenléte a rendőrkapitányságon.

Megjegyzi a Testület, hogy az a tény, hogy utóbb még sem foganatosítottak esetlegesen bizonyos eljárási cselekményeket, és hogy a kihallgatások eredménye és a beszerzett bizonyítékok alapján nem volt meg vele szemben a gyanúsításhoz szükséges mértékű gyanú nem teszi utólag jogszerűtlenné és aránytalanná az előállítást.

Az előállítást a Testület mindezek alapján arányosnak is találta, ezért megállapította, hogy az a panaszos személyes szabadsághoz való alapvető jogát nem sértette.

c) Az előállítás időtartamát a Testület az alábbiakban értékelte.

A panaszos sérelmezte, hogy a rendőrség valójában 12 óra 30 perckor állította elő, és csak 19 óra 30 perckor szabadították, tehát az előállításának időtartamát nem megfelelően számították ki a rendőrkapitányságon. Sérelmezte az előállítás indokolatlan hosszát is.

Az Rtv. 33. § (3) bekezdése szerint a rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja. Ha az előállítás célja még nem valósult meg, indokolt esetben ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal 4 órával meghosszabbíthatja. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani.

A Szolgálati Szabályzat 30. §-ának (3) bekezdése szerint az előállítás a fogvatartott személy szabadon bocsátásáig vagy őrizetbe vételéig, illetve előzetes letartóztatásáig, de legfeljebb az Rtv. 33. §-ának (3) bekezdésében meghatározott ideig tart.

Az Rtv. 33. § (3) bekezdése főszabályként a „szükséges” időt jelöli meg és csak végső korlátként, határozza meg a 8 órás (illetve indokolt esetben, külön alaki feltételek mellett a további 4 órás) időtartamot. Felhívja a Testület a figyelmet az előállítás intézményének a személyi szabadságot súlyosan korlátozó jellegére, amelyre értelemszerűen vonatkozik az Rtv. 15. § (1) bekezdésében meghatározott azon általános arányossági követelmény is, mely szerint „a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával”.

Az előállítás időtartamáról szóló igazolás szerint a panaszos előállítása 2012. november 11-én 14 óra 25 perctől 19 óra 10 percig tartott. Az igazolást a panaszos aláírásával ellátta. Az előállítás végrehajtásáról szóló jelentés szintén ezeket az időpontokat tartalmazza.

Az ügyeleti napló pedig azt rögzíti, hogy 13 óra 50 perckor történt a bejelentés.

A rendőri jelentések szerint a rendőrök 14 óra 10 perckor jelentek meg a helyszínen, ahol a bejelentőt a meghallgatása után beszállították az ügyeletre, majd miután egy rendőrtársukra bízta, elmentek a panaszoshoz. Az orvosi látogatás 14 óra 45 perckor készült, a panaszost pedig 14 óra 25 perckor vonták intézkedés alá.

A Testület szerint a rendőrség az előállításról készül jelentésben és az igazoláson helyesen jelölte meg az előállítás kezdő időpontjaként azt az időpontot, amikor konkrétan a panaszossal szemben kezdték meg az intézkedést, ami 14 óra 25 perc volt. Tekintettel arra, hogy a

panaszossal szemben a bántalmazás miatt intézkedtek és amelyről a bejelentés 13 óra 50 perckor történt, a rendőri intézkedés semmiképpen sem előzhette meg ezt az időpontot. A rendőrség által felvázolt események láncolata alapján pedig nem merült fel a Testület vizsgálata során olyan egyéb körülmény, amely felvetette volna annak a gyanúját, hogy a rendőrségnek az időpontra vonatkozó előadása nem helytálló.

A fentiekből és abból a tényből kiindulva, hogy a panaszos az előállítás részére kiadott igazoláson feltüntetett időtartamát nem vitatta, és annak valóságtartalmát aláírásával igazolta, a Testület a továbbiakban azt vizsgálta, hogy az előállítás időtartama arányosnak tekinthető-e.

A rendelkezésre álló információk szerint tehát a panaszos előállítása 4 óra 45 percen keresztül tartott. Ezen idő alatt 14 óra 45 perckor megvizsgálták az orvosi ügyeleten a sértettet, akit a rendőrök ezután beszállítottak a kapitányságra és a tanú meghallgatás 17 óra 6 perctől 34 percig tartott. A panaszost – a 14 óra 35 perckor beszállították a kapitányságra – átvizsgálták, tárgyait letételték, majd a fogdán helyezték el. Ezt követően azonban csak 18 óra 28 perckor kezdték meg a kihallgatását, ami 18 óra 42 percig tartott, majd 19 óra 10 perckor szabadították.

Tehát a panaszos közel 2 órát töltött el úgy az előállító helyiségben, hogy vele szemben, vagy az ügyében semmilyen eljárási cselekményt nem fogatosítottak a rendőrök. Mindezek alapján a panaszos előállítása a Testület álláspontja szerint szükségtelenül és aránytalanul hosszú ideig tartott.

Mindezekre tekintettel a Testület álláspontja szerint a panaszos előállításának időtartama sértette a személyes szabadsághoz való jog érvényesülését.

3) A panaszossal szemben alkalmazott bilincs kapcsán az alábbi megállapításokra jutott a Testület.

A bilincs alkalmazásának eseteit az Rtv. 48. §-a sorolja fel, amely szerint a rendőr a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy önkárosításának megakadályozására, támadásának megakadályozására, szökésének megakadályozására vagy ellenszegülésének megtörésére bilincset alkalmazhat.

A bilincselés szabályait a Szolgálati Szabályzat 41. §-a tovább részletezi. Annak (1) bekezdése példálózó jelleggel felsorolja a bilincs alkalmazásának eseteit: bilincs alkalmazása különösen azzal szemben indokolt, aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető, vagy aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, illetve az intézkedésben közreműködőt megtámadja, akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg, akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg, aki önkárosító magatartást tanúsít, vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget. A Szolgálati Szabályzat 41. §-ának (6) bekezdés a) pontjának első fordulata szerint továbbá a bilincselés módját az intézkedő rendőr az adott körülmények között a legcélrányosabban választja meg azzal, hogy a kezek hátra bilincselése akkor célszerű, ha a bilincs alkalmazására testi kényszer útján kerül sor, vagy alapos okkal tartani lehet rendőr elleni támadástól, valamint szökéstől, másrészt az érintett személy szállítása, átkísérése nem az arra a célra kialakított járműben történik, harmadrésről az

érintett személyt a rendőr egyedül állítja elő, kivéve, ha az intézkedésben érintett kezei az erre a célra kialakított övhöz vannak bilincselve.

A Szolgálati Szabályzat a kényszerítő eszközök általános szabályai között, a 39. § (1) bekezdésben rögzíti, hogy kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az intézkedés alá vont magatartása, ellenszegülésének mértéke annak Rtv. szerinti alkalmazását indokolja. A nagyobb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz akkor alkalmazható, ha a kisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre vagy sikere eleve kilátástalan.

A Testület ehelyütt hivatkozik az arányosság követelményére is, amelyet az Rtv. 15. §-ának (1) bekezdése úgy határoz meg, hogy a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Az Rtv. 16. §-ának (1) bekezdése továbbá kimondja, hogy a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható.

A rendőri jelentések szerint a panaszossal szemben az Rtv. 48. § c) pontja, tehát a szökés veszélye miatt került sor a bilincs alkalmazására. Ugyanakkor a rendőri jelentések azt is rögzítik, hogy a panaszos erősen ittas volt, másrészt a helyszíni bírság kiszabása kapcsán együttműködött, a szabálysértést elismerte, az iratokat aláírta. A jelentések nem számolnak be a panaszos vonatkozásában olyan körülményről, amely arra utalna, hogy a helyszínen megpróbálta volna magát kivonni a rendőri intézkedés alól, megpróbálta volna a helyszínt elhagyni.

Tekintettel arra, hogy a rendőrség nem jelölt meg az előadásában olyan körülményt, amely megalapozta volna azt a feltevést, hogy a panaszos megpróbálta vagy ellenintézkedés nélkül megkísérelte volna a rendőri intézkedés alól kivonni magát és a helyszínét elhagyni, illetve nem jelölt meg olyan körülményt sem, amely a bilincselést az Rtv. 48. §-ban meghatározott bármely másik okból indokolta volna, a Testület álláspontja szerint a rendőrség kellő jogalap nélkül alkalmazott a panaszossal szemben kényszerítő eszközt.

Mindezekre figyelemmel a Testület álláspontja szerint sérült a panaszos emberi méltóságához való joga a bilincs alkalmazása miatt.

IV.

A Testület álláspontja szerint a panaszos előállítására kellő jogalap birtokában került sor, ugyanakkor az előállítás időtartama miatt sérült a panaszos személyes szabadáshoz való joga. A bilincs alkalmazása miatt továbbá sérült a panaszos emberi méltóságához való joga.

A megvalósult alapjogsértés a Testület megítélése szerint elérte a súlyosság azon fokát, amely indokolttá tette a panasz és az állásfoglalás megküldését az országos rendőrfőkapitánynak, ezért a Testület a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

Budapest, 2013. november 26.

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes, előadó testületi tag

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET